

Ljubljanske, Ljubljana 1939. — 2. Ivan Hribar, Moji spomini, I. del, Ljubljana 1928, str. 98—100. — 3. Dokončno je avstrijsko notranje ministrstvo potrdilo pravilnik 15. decembra 1888. Stvar se je v glavnem zataknila pri vprašanju rezerv zavoda. — 4. ZALj, Reg. 1, XVI/2, fasc. 2068, Mestna hranilnica 1883—1904, — fol. 146. — 5. isto fol. 63—64. — 6. isto fol. 183—185. — 7. isto fol. 287. — 8. isto fol. 533—534. — 9. isto fol. 565. — 10. isto fol. 569—570. — 11. isto fol. 571—572, Upravni odbor hranilnice je Trečka zadolžil, da naj se pozanima pri lastniku, pod kakšnimi pogoji bi bil pripravljen odstopiti zemljišče, a je od Arceta dobil negativen odgovor. — 12. glej op. 10. — 13. isto fol. 577—583, o natečaju glej fol. 597—602. — 14. Hribarjevo pismo hranilničnemu odboru 1. II. 1902, fol. 584—587. — 15. isto fol. 590 in 602 sl. — 16. Iz istega Hribarjevega pisma (fol. 609 sl.), ki deloma tudi osvetljuje izid natečaja. — 17. isto fol. 615. — 18. isto fol. 616 Klinarjevo pismo Hribarju; fol. 620 sl. Poročilo o spremembi stavbnega programa za zgradbo mestne hranilnice mereče na to, da se združijo vsi uradni prostori v prvem nadstropju. 19. maja je bilo posvetovanje med zastopniki magistrata in hranilnice, na katerem je magistrat dokončno klonil. — 19. isto fol. 1—5 Ohranjene so le kopije in sicer: 1 (prečni prerez skozi provoz in skozi vhod 2 (tloris pritličja in prvega nadstropja) 3 (tloris drugega in tretjega

nadstropja. Vsi so signirani z Vancaševim imenom in datirani II. 1903. Originale je verjetno hranila ustanova sama, te pa je Vancaš poslal ljubljanski elektrarni in je na njih označil električne vode. Glej arhitektovo pismo, fol. 607. — 20. Vancašev pismo hranilnici 30. V. 1903, fol. 625—626. — 21. isto fol. 630—634. — 22. Hranilnica ni hotela umakniti stavbe toliko za gradbeno črto zaradi estetskih vzrokov, magistrat pa je predlagal, da jo umaknejo za 5 cm in zožijo rzialit na 30 cm, fol. 643. — 23. isto fol. 642; 24. oktobra je na magistrat že prispela prošnja za prebivalno in uporabno dovoljenje (fol. 649). — 24. Nace Šumi, Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani, Ljubljana 1954, str. 39. — 25. Življenjepisni podatki so povzeti po Enciklopediji likovnih umjetnosti in po članku dr. Rudolfa Horvata, + Arhitekt Josip pl. Vancaš v Hrvatski reviji 1933, let. VI, št. 3, str. 193—195. — 26. Vancaš, Kako sam kao arhitekt došao u Bosnu, Večernja poša, 1930 št. 2724, str. 9. — 27. Cerkev je bila zgrajena pod Schmidtovim imenom, načrte pa je naredil Vancaš. — 28. Kot navaja Šumi, se opira na stavbo prve hrvatske štedionice v Zagrebu, ki jo je Vancaš zgradil pred tem (Šumi, nav. delo, str. 47, op. 113). — 29. ZALj, fasc. 73, XVI/2, 1. 1903—1906 in 1912—1913. — 30. ZALj, fasc. 1533, XVI/2. — 31. Ljubljana po potresu 1895—1910, urednika Fran Govekar in Miljutin Zarnik, str. 164.

GUIDO MANZINI (1921—1975)

V goriškem zgodovinopisju minulih petindvajset let je zapustil pomembno sled tudi upokojeni ravnatelj državne posoške knjižnice (Biblioteca Statale Isontina) v Gorici dr. Guido Manzini, ki je po daljši in neozdravljivi bolezni umrl v krminski bolnišnici 26. februarja 1975.

Delo dr. Manzinija pri preučevanju goriške lokalne zgodovine se nam kaže predvsem v dvojnem: organizacijsko in raziskovalno. V organizacijskih pogledih je poleg vodenja goriške državne knjižnice (od 1950 dalje podravnatelj, od maja 1953 do junija 1973 — polnih dvajset let — ravnatelj) najpomembnejše uredniško delo pri glasilu goriške državne knjižnice »Studi Goriziani« (poslej SG), ki so od 1954 do 1966 izhajali redno dvakrat letno. Pod Manzinijevim uredništvom si je publikacija pridobila sloves solidne znanstvene publikacije, ki je bila prostorsko sicer omejena na Goriško v okviru nekdanjih zgodovinskih meja. Poleg tega je Manzini uredil oz. napisal devet samostojnih dodatkov k

SG (Supplemento agli »Studi Goriziani«), o katerih je poročal tudi slovenski historični tisk (ZČ, XVI/1962, str. 265—9 in XXIII/1969, str. 169—171; Kronika, VII/1959, str. 191). Kot eden najuglednejših kulturnih delavcev Gorice je sodeloval pri mnogih historiografskih pobudah (sodelovanje na različnih znanstvenih srečanjih in kongresih, sodelovanje pri različnih priložnostnih izdajah itd). Ni bil le zgodovinar, marveč široko snujoča osebnost. V teh ozirih ni le v proučevanje zgodovine svoje nove domovine (bil je Florentinec, rojen 25. junija 1921; v rodnih Firencah je tudi dokončal filozofsko fakulteto), marveč v celotno ozračje goriške obmejnosti, vnašal novega duha, ki je premikal pregrade provincialnega nacionalizma in ki se mu nista niti goriško lokalno zgodovinopisje niti drugačna kulturna dejavnost dotlej nista mogla odreči. Tak, brez predsodkov rojeni pristop k delu, se je zrcalil v reviji SG, saj je zanjo pridobival tudi slovenske pisce s »slovenskimi temami.« Bil je gotovo na italijanski stra-

ni meje eden najpomembnejših pobudnikov kulturnega in znanstvenega sodelovanja. Leta 1957 je bil pet tednov v Jugoslaviji in proučeval jugoslovanske knjižnice in knjižničarstvo ter nato o svojih vtisih objavil manjšo samostojno brošuro (*Itinerario jugoslavo fra libri e biblioteche*, Trieste 1957).

Če je bil pokojni dr. Manzini kot organizator nadvse uspešen in izviren, pa je njegovo znanstvenoproučevalno in publicistično delo s področja zgodovine bilo predvsem kompilatorično; po svoji osnovni izobrazbi ni bil zgodovinar (v Firencah je na univerzi dokončal posebno bibliotekarsko šolo, ki jo je vodil C. Battisti, ravnatelj goriške državne knjižnice po prvi svetovni vojni), temveč knjižničar in je s tega svojega temeljnega področja veliko napisal. Zaustavimo se pri Manzinijevem deležu v goriškem zgodovino-pisju. Predvsem so ga zanimala kulturna vprašanja 18. in 19. stoletja, največ svojih izdelkov je objavil v SG. Eden izmed prvih njegovih prispevkov je bil posvečen goriškemu tisku 18. stoletja (SG, XIV, 1953, str. 84—106), o tem problemu je napisal tudi nekaj publicističnih zapisov. Posebej je obdelal furlanski goriški tisk (Gorizia, Udine 1969, str. 205—212) in skušal ovrednotiti tudi delež Slovencev v goriški kulturi (SG, XXXI/1962, str. 127—134). Tak pregled je podal tudi v reprezentančni izdaji »Gorizia viva« (s. p., 1973) in je kot svetovalec sodeloval malo pred smrtjo pri podobni knjigi »L'immagini di Gorizia« (1974). V posebnem članku je obdelal delo zgodovinarja in knjižničarja G. Della Bone (SG, XXVII/1960, str. 99—109) in za drugi dodatek k SG »Gorizia nel medioevo« (1956,¹ 1973²) prikazal neobjavljeni prepis srednjeveških listin istega Della Bone (str. 151—9,¹ 149—157²). Trikrat je obširneje pisal o pisatelju Scipiu Slataperju (SG, XVIII/1955, str. 113—135; XXX/1961, str. 125—156; XXXII/1962, str. 83—99), potem o jezikoslovcu Ascoliju (SG, XXI/1957, str. 53—73) in se z nekrologi spomnil nekaterih goriških zgodovinarjev kot R. M. Cossarja (*Memorie storiche Forogiuliesi*, XLV/1962-4), G. Venutija (Ib., XLVII/1966), G. Huguesa (Ib., XLIX/1969) in E. Mulitscha (*Sot la nape*, XVI/1964, zv. 3—4). Na kongresih za zgodovino italijanskega časnikarstva je predstavil najprej najstarejši goriški časnik iz 18. stoletja »Gazzetta Goriziana« (referat je objavljen v *Atti del II congresso nazionale di storia del giornalismo*, Trieste 1963, str. 99—102), nato goriški mazzinijevski list »La Liberta« izpred prve svetovne vojne (objavljen v *Atti del VII congresso nazionale di storia del giornalismo*,

Trieste 1972, str. 217—221). Njegov referat na kongresu, posvečenem zgodovini goriškega zdravstva, je bil objavljen v »Acta medicae historiae Patavina« (XI/1964-5; separat članok, posvečenih goriški zdravstveni zgodovini, ima naslov »De re medica Goritensi memoriae«; Manzinijev prispevek k zgodovini goriških bolnišnic je objavljen na straneh 45—9).

Za področja knjižničarskega dela pa tudi za zgodovinarja so zelo koristni pregledi gradiva goriških knjižnic, ki jih je dr. Manzini večkrat objavil. Tako je izdal repertorij inkunabul v goriških knjižnicah (SG, XXIV/1958, str. 81—89; XXIX/1961, str. 57—72), dvakrat je pripravil seznam periodičnih publikacij, ki jih hranita goriška mestna in državna knjižnica (SG, XXII/1957, str. 121—204, izšlo tudi separatno; *Gorizia e la sua emeroteca*, Gorizia 1967, 107 strani). Pripravil je dve kazali k SG (SG, XVI/1954, str. 135—147; SG, XL/1966, str. 79—142, izšlo tudi posebej v knjigi »Gorizia nella cultura«, Gorizia 1967, 11 strani). Dvakrat je objavil seznam geografskih kart v goriških knjižnicah (II *Cenacolo*, Firenze 1951, 17 strani; SG, XXV/1959, str. 143—167). Večkrat je pisal o zgodovini goriške državne knjižnice, najobširneje je to zajeto v desetem dodatku k SG pod naslovom »Gorizia e la biblioteca statale Isontina« (Gorizia 1969, 129 strani). Eden izmed zadnjih zgodovinskih prispevkov Guida Manzinija je prikaz goriškega gospodarstva v knjižici »La camera di commercio di Gorizia« (s. d.) pod naslovom »La camera di commercio dal 1850 al 1927« (str. 9—38). Čeravno smo omenili Manzinijevo uredniško delo pri SG in dodatkih k njim, pa velja med slednjimi zlasti še omeniti zbornika »Gorizia nel medioevo«, v katerem so sodelovali s članki o srednjeveški zgodovini pomembni predstavniki italijanske znanosti, ter »Gorizia nel Risorgimento« (1961), izdan ob stoletnici italijanskega zedinjenja. Ta zbornik pomeni novost pri obravnavi goriške politične zgodovine zlasti druge polovice 19. stoletja, ali kakor njegov ocenjevalec ugotavlja, »da v italijanski historiografiji stopajo v ospredje objektivni faktorji, na katerih lahko skupno gradimo« (ZČ, XVI/1962, str. 269). Nekaj svojih prispevkov je dr. Manzini posvetil tudi zgodovini umetnosti. Manzinijevemu spominu je posvečena v celoti zadnja številka SG (XLII/1975).

S prerano smrtjo dr. Guida Manzinija je italijanska goriška kultura izgubila pomembnega delavca. Njegovo smrt obžalujemo tudi Slovenci, saj nam je hotel biti pokojnik pravičen in dober prijatelj. Branko Marušič